

SESSION 2026

**CAPES
CONCOURS EXTERNE ET CAFEP
(BAC + 3)**

SECTION : LANGUES RÉGIONALES

CATALAN

ÉPREUVE D'ADMISSIBILITÉ 1

L'épreuve consiste en une composition en langue régionale à partir d'un sujet s'appuyant sur un dossier constitué de documents de nature variée. L'épreuve porte sur une question inscrite au programme. Elle vise à la vérification des connaissances disciplinaires du candidat. Elle permet d'évaluer la maîtrise de la langue et la connaissance des cultures de l'aire linguistique concernée.

Durée : 4 heures

L'usage de tout ouvrage de référence, de tout dictionnaire et de tout matériel électronique (y compris la calculatrice) est rigoureusement interdit.

Il appartient au candidat de vérifier qu'il a reçu un sujet complet et correspondant à l'épreuve à laquelle il se présente.

Si vous repérez ce qui vous semble être une erreur d'énoncé, vous devez le signaler très lisiblement sur votre copie, en proposer la correction et poursuivre l'épreuve en conséquence. De même, si cela vous conduit à formuler une ou plusieurs hypothèses, vous devez la (ou les) mentionner explicitement.

NB : Conformément au principe d'anonymat, votre copie ne doit comporter aucun signe distinctif, tel que nom, signature, origine, etc. Si le travail qui vous est demandé consiste notamment en la rédaction d'un projet ou d'une note, vous devrez impérativement vous abstenir de la signer ou de l'identifier. Le fait de rendre une copie blanche est éliminatoire.

Tournez la page S.V.P.

A

INFORMATION AUX CANDIDATS

Vous trouverez ci-après les codes nécessaires vous permettant de compléter les rubriques figurant en en-tête de votre copie.

Ces codes doivent être reportés sur chacune des copies que vous remettrez.

▪ **Concours externe du CAPES de l'enseignement public :**

Concours
L B E

Section/option
0 4 4 2 E

Epreuve
1 0 1

Matière
4 0 6 1

▪ **Concours externe du CAFEP/CAPES de l'enseignement privé :**

Concours
L B F

Section/option
0 4 4 2 E

Epreuve
1 0 1

Matière
4 0 6 1

CAPES BAC + 3
Première épreuve d'admissibilité

El dossier consta de:

Document 1: Irene Solà, *Canto jo i la muntanya balla*, Llibres Anagrama, Barcelona, 2019.

Document 2: Jacint Verdaguer, *Canigó*, “Cant XII La Creu de Canigó”, Ed. La Gaya Ciència, Barcelona, 1984.

Document 3: Joaquim Nadal i Farreras, extracte de “Cultura i turisme al Pirineu: darrere les petjades de Gerbert”, *Patrimoni i turisme al Pirineu - 11es Trobades Culturals Pirinenques*, Societat Andorrana de Ciències, Andorra, 2015.

A partir del dossier i dels vostres coneixements, redacteu en català una composició que respon a la problemàtica següent:

Mostreu com la literatura catalana relaciona identitat i cultura amb el Pirineu.

Document 1:

Quan parem de rodolar, en Jean-Claude m'embruta les galtes de negre. Arriben els caçadors i ens donen vi de les botes. Li posen més sutge i més oli de gira-sol a les mans i s'unta els braços, la cara i el coll. M'aixequen. És la festa de l'os de Prats de Molló. Els caçadors li diuen a en Jean-Claude a qui ha d'atacar ara. Van tots ben pets. Nosaltres també. No recordava com de primitiu i bonic i divertit i excitant és, tot a la vegada. Feia anys que no venia. L'Alícia no havia vingut mai. Per això m'he passejat al davant tota l'estona. Perquè l'Alícia veiés com em tiraven. Perquè veiés com de valenta és la seva dona. La Mia sí que havia vingut abans, amb en Jaume. Una vegada fa molts anys. Però d'en Jaume no se'n parla.

Quan l'os marxa, els nens se m'acosten i en Pere diu, mama, estàs bé? Jo li faig un petó per tacar-lo de sutge però l'oli s'asseca de pressa i ja no embruta gaire. En Pere riu i es passa les mans per la cara. La Júlia també li toca les galtes i s'ho mira tot amb una barreja de terror i diversió, com si ens haguéssim tornat bojós. Els meus dos fills preciosos. Els meus dos nens, que em van sortir de dintre a la vegada, primer l'un i després l'altre, com una gota d'aigua de mar i una gota d'aigua de muntanya. Arrugats i marrons com dos micos. L'Alícia em deia, ens has fet mares, ens has fet mares!, i els aguantava l'esqueneta amb les mans mentre mamaven un de cada meta. En Pere i la Júlia riuen més, i es tapen la boca, segueixen endavant, i després reculen perquè un dels tres ossos corre per allà darrere. M'agafen momentàniament el jersei. Com si tornessin a ser petits. Que bojós, diuen. Mama, que bogíssima. Una mica orgullosos. Que bèstia. I jo m'omple de l'aire fresc i feliç d'aquest migdia.

Després de la revolcada, veient els tres ossos per terra i mirant els nens que corren, amb aquest cel tan blau, aquest aire tan fresc, i aquest sol tan calent, penso que vam fer bé de tornar. No va ser una decisió fàcil, però vam fer ben fet de tornar. Tant jo com la Carla, la meva germana, vam marxar d'aquí dalt, primer ella i després jo, perquè és quatre anys més gran, amb els divuit acabats de fer i unes ganes desbocades de fugir. Tan cansada com jo estava d'aquestes muntanyes i de mons pares i d'aquests pagesos i aquests veïns i d'aquests pobles petits i escarransits i buits, sense discoteques, ni museus que no fossin del punyeter romànic, ni res. Ofegada de tan poqueta corda. Amb més caixes de les que cabien a casa, plenes de granades i de bales i de trossos de fusell. De tot l'ofegament abocat a tresscar muntanyes. Muntanyes amigues. En Jean-Claude i jo vam passar així l'adolescència pujant i baixant muntanyes i col·leccionant trossos d'arma. Perquè tens catorze anys, i quinze, i setze i disset i només cries ganes de fugir. De marxar d'aquí. De conèixer gent que hagi vist coses. Coses de debò. De veure coses, tu. T'has enrotllat amb la meitat de nois d'aquest poble i no se t'ha encès ni una espurna. Res del que ningú té per oferir-te t'interessa. I aquest lloc pesa com una llosa, com una vaca en braços. Tot tan petit, tot tan igual. Jo només volia ser fora. Només volia una moto, que, per cert, no se'm va comprar mai. Només volia un cotxe, i aire! Bon vent i barca nova. Però roda el món i torna al Born, que diuen.

Irene Solà, *Canto jo i la muntanya balla*,
Llibres Anagrama, Barcelona, 2019, p. 147-148.

Document 2:

FLORDENEU

Fa anys, avui mateix, en aquesta hora,
jo seia ací amb Gentil;
los besos de l'aurora
volaven per son front, com les abelles
pel front de les poncelles
que en sa brosta desclou l'alè d'abril.
I avui, a aquesta cima
que guarda la petjada de son peu,
amb quant mon cor estima
tinc de donar l'adéu!
Muntanyes regalades
són les de Canigó;
per mi bé ho són estades,
mes ara no ho són, no!

Jacint Verdaguer, *Canigó*, "Cant XII - La Creu de Canigó",
Ed. La Gaya Ciència, Barcelona, 1984, p. 138-140.

Document 3:

2. LA MUNTANYA, LA VISIÓ DEL MITE, LA REIVINDICACIÓ DE LA REALITAT

Francesc Roma ha desplegat una àmplia erudició i capacitat analítica per mostrar-nos el camí recorregut amb l'objectiu de transformar la muntanya catalana en un espai idealitzat, en un mite identitari, en far i refugi de la catalanitat, i ha resseguit l'evolució des de les societats tradicionals fins a la descoberta barcelonina, des de la duresa de les condicions de vida pròpia fins a la idealització literària i política. La invenció de la tradició, la representació i la imatge del país a través de la muntanya esdevenen un procés que s'associa a una visió de conjunt de l'evolució de Catalunya, de la Renaixença literària i del catalanisme polític. En aquest sentit, Joan Luís Marfany és encara més categòric i afirma que "els catalanistes van d'excursió", que "anar d'excursió era fer catalanisme" i que, per concloure "el que passava, doncs, no és tant que els catalanistes anessin d'excursió com que l'excursionisme formava part essencial de la cultura catalanista".

La profunda implicació del sentiment identitari i dels moviments catalanistes, amb la descoberta i idealització de la muntanya que, com hem vist, Francesc Roma i Joan-Lluís Marfany analitzen des d'òptiques diferents i complementàries, es manifesta de molt diverses formes i acaba fent encarnar en el Pirineu una representació excelsa de la catalanitat fundada en les idees i, també, en la descoberta concreta material i pragmàtica, com explica de forma senzilla i entenedora Hilari Raguer: "No sols són idees i records: és la terra concreta, recorreguda pam a pam per Cèsar August Torras i els qui el segueixen en les entitats per ell fundades: Associació Catalanista d'Excursions Científiques (1885) i Centre Excursionista de Catalunya (1902). Algunes de les seves sortides pel Pirineu les havia fetes Torras amb mossèn Cinto Verdaguer, i el poema Canigó (1885) n'és testimoni perenne". No és tan important la precisió de les dates, que requereixen algun ajust (Associació Catalanista d'Excursions Científiques, 1876, i Centre Excursionista de Catalunya, 1890) com la idea subjacent, molt concreta i entenedora. A la fal·lera estrictament excursionista caldria afegir-hi la voluntat explícita de recuperar la integritat patrimonial i etnogràfica del Pirineu, i aquest és el sentit de les diferents expedicions de caràcter científic, artístic i lingüístic que s'organitzen des de Barcelona amb la participació de personatges com Lluís Domènech i Montaner (1893, 1901, 1904, 1905 i 1906), de Josep Gudiol o de mossèn Antoni M. Alcover (1906), Josep Pijoan i encara les successives expedicions que va promoure des de 1907 l'Institut d'Estudis Catalans. Feines de recopilació, recuperació i trasllat, sovint als museus de Barcelona, en un intent de frenar l'espoli que s'estava produint i que es va arribar just a temps d'alentir, si bé no pas d'impedir del tot.

Joaquim Nadal i Farreras, extracte de "Cultura i turisme al Pirineu: darrere les petjades de Gerbert", *Patrimoni i turisme al Pirineu - 11es Trobades Culturals Pirinenques*, Societat Andorrana de Ciències, Andorra, 2015. p. 128-129.